

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA TASVIRIY SAN'AT FANINI STEAM
YONDASHUV ASOSIDA TASHKIL QILISHNING AYRIM MASALALARI

Buxoro davlat pedagogika institute 1-bosqich magistranti

G'ulomova Shahruza Faxritdinovna

Tel: +998 918201907

Elektron manzil: gulomovashahzuza@gmail.com

Annotatsiya: *Boshlang'ich ta'limda tasviriy san'at fanini STEAM yondashuv asosida tashkil etish o'quvchilarda estetik idrok, fanlararo integrativ tafakkur va ijodiy-texnik kompetensiyalarni rivojlantirishning muhim pedagogik omili sifatida ilmiy asosda yoritiladi. Maqolada STEAM elementlarini tasviriy san'at mashg'ulotlariga integratsiyalashning didaktik imkoniyatlari, metodik yechimlari va amaliy samaradorligi tizimli tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari ushbu yondashuv ayniqsa umumta'lim maktablari va boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun mo'ljallangan ta'lim jarayonida yuqori samaradorlik berishini ilmiy asosda ko'rsatadi.*

Kalit so'z va iboralar: *boshlang'ich ta'lim, tasviriy san'at, STEAM yondashuv, integratsiyalashgan ta'lim, fanlararo uyg'unlik, ijodiy-texnik kompetensiyalar, didaktik model, metodik tizim, maktab ta'limi, o'quv jarayoni samaradorligi.*

Аннотация: *Организация обучения изобразительному искусству в начальной школе на основе STEAM-подхода рассматривается как важный педагогический фактор, способствующий развитию эстетического восприятия, междисциплинарного интегративного мышления и творческо-технических компетенций учащихся. В статье системно анализируются дидактические возможности, методические решения и практическая эффективность интеграции элементов STEAM в уроки изобразительного искусства. Результаты исследования научно обосновывают, что данный подход обеспечивает высокую эффективность именно в образовательном процессе общеобразовательных школ и среди учащихся начальных классов.*

Ключевые слова: *начальное образование, изобразительное искусство, STEAM-подход, интегрированное обучение, междисциплинарная взаимосвязь, творческо-технические компетенции, дидактическая модель, методическая система, школьное образование, эффективность учебного процесса.*

Annotation: *The organization of visual arts education in primary school based on the STEAM approach is examined as an important pedagogical factor that fosters the development of aesthetic perception, interdisciplinary integrative thinking, and creative-technical competencies among young learners. The article provides a systematic analysis of the didactic possibilities, methodological solutions, and practical effectiveness of integrating STEAM elements into visual arts lessons. The research findings scientifically substantiate that this approach ensures high efficiency particularly within general secondary schools and for primary-grade students.*

Keywords: *primary education, visual arts, STEAM approach, integrated learning, interdisciplinary connection, creative-technical competencies, didactic model, methodological system, school education, learning process effectiveness.*

Zamonaviy ta'lim jarayonida fanlararo integratsiya va innovatsion pedagogik yondashuvlarning jadal rivojlanishi boshlang'ich sinflarda tasviriy san'atni o'qitish mazmunini qayta ko'rib chiqishni talab etmoqda. STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) yondashuvi san'atni boshqa fanlar bilan uyg'unlashtirish orqali o'quvchilarda nafaqat estetik tafakkurni, balki tahliliy fikrlash, muammo yechish, kuzatuvchanlik va ijodiy-texnik faoliyat ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiluvchi zamonaviy metodik asos sifatida qaralmoqda. Ayniqsa boshlang'ich ta'lim bosqichi bola tafakkuri shakllanadigan, ijodiy qobiliyatlar faol rivojlanadigan eng muhim davr bo'lib, tasviriy san'atni STEAM asosida tashkil etish o'quvchi shaxsini har tomonlama rivojlantirishga keng imkoniyat yaratadi.

Maktab ta'limida tasviriy san'at odatda badiiy tasvirlash ko'nikmalarini o'rgatishga yo'naltirilgan bo'lsa-da, global ta'lim standartlari ushbu fan orqali texnik fikrlash, tasavvur, konstruktorlik madaniyati va loyihaviy faoliyatni rivojlantirish zaruriyatini taqozo etmoqda. Shu nuqtai nazardan, tasviriy san'at mashg'ulotlariga ilm-fan va texnologiya elementlarini ongli ravishda integratsiyalash dars samaradorligini oshiradi, o'quvchilarning mustaqil o'rganish motivatsiyasini kuchaytiradi, ularni voqelikni kompleks idrok etishga yo'naltiradi.

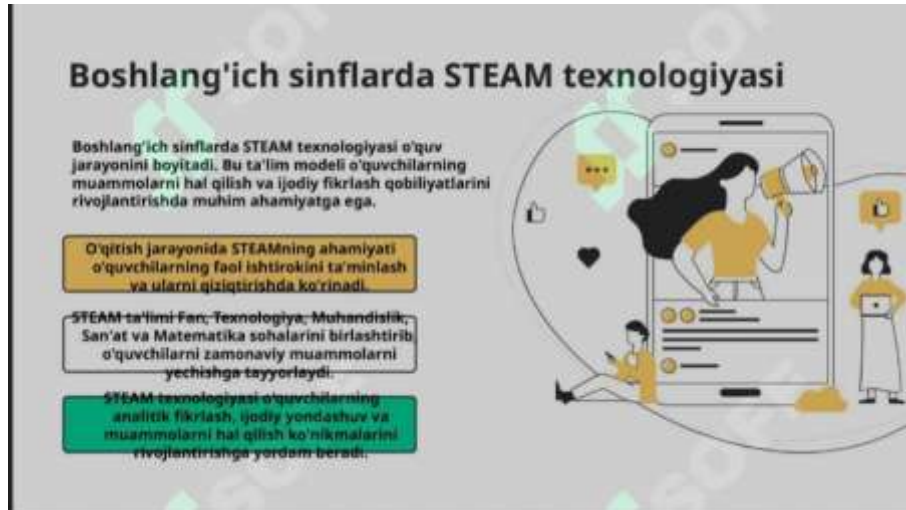
1-rasm

Mazkur tadqiqotda boshlang'ich ta'limda tasviriy san'at fanini STEAM yondashuvi asosida tashkil qilishning didaktik imkoniyatlari, metodik yechimlari hamda amaliy samaradorligi ilmiy asosda yoritiladi. Shuningdek, boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh psixologik xususiyatlari, fanlararo integratsiya jarayonining tashkiliy-mazmuniy jihatlari va umumta'lim maktablari sharoitida qo'llash mexanizmlari tahlil qilinadi.

Zamonaviy ta'lim jarayonida texnologik taraqqiyot, axborot oqimlarining keskin ortishi va o'quvchilarning kognitiv ehtiyojlarining o'zgarishi maktabdagi an'anaviy ta'lim metodlarini qayta ko'rib chiqishni taqozo etmoqda. Ayniqsa boshlang'ich sinflarda tasviriy san'at fanini o'qitish o'quvchilarning kreativ tafakkuri, tasavvuri, fazoviy idroki, predmetlararo bog'lanishlarni anglash layoqatini shakllantirishda muhim o'rin tutadi. STEAM yondashuvi san'atni fan, texnologiya va muhandislik unsurlari bilan uzviy bog'lash orqali o'quvchilarda estetik tafakkur bilan bir qatorda analitik fikrlash, kuzatish, tajribadan foydalanish, konstruktorlik madaniyati va muammo yechish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilishi bois mazkur masalaning dolzarbligi ortib bormoqda. Shu sababli boshlang'ich ta'limda tasviriy san'at fanini STEAM tamoyillari asosida tashkil etish bugungi ta'lim tizimi uchun strategik ahamiyatga ega bo'lgan ilmiy-pedagogik yo'nalishlardan biridir.

Mazkur yo'nalishda xalqaro miqyosda J.Beeson, M.Clapp, R.Yakman kabi tadqiqotchilar STEAM integratsiyasining didaktik jihatlari va pedagogik samaradorligini o'rgangan bo'lib, ularning ishlarida integrativ yondashuvning kognitiv rivojlanishdagi o'rni keng tahlil qilingan. San'at ta'limida fanlararo bog'liqlikni kuchaytirish borasida L.Vigotskiy, J.Dyui, R.Arnhem kabi olimlarning psixologik va pedagogik qarashlari muhim ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi. O'zbekiston ta'lim tizimida esa boshlang'ich ta'limda

STEAM texnologiyalarini qo'llash bo'yicha tadqiqotlar mavjud bo'lsa-da, aynan tasviriy san'at fanida STEAM integratsiyasining metodik modeli, dars jarayonidagi qo'llanish mexanizmlari, yosh psixologiyasi bilan bog'liqligi va amaliy samaradorligi yetarlicha chuqur o'rganilmagan. Bu esa mavzuning ilmiy bo'shlig'i mavjudligini ko'rsatadi.

2-rasm

Tadqiqotning asosiy maqsadi — boshlang'ich ta'limda tasviriy san'at fanini STEAM yondashuvi asosida tashkil qilishning nazariy-didaktik asoslarini ishlab chiqish, uning pedagogik imkoniyatlarini aniqlash va o'quvchilarning ijodiy-texnik kompetensiyalarini rivojlantirishga ta'sirini ilmiy asosda tadqiq etishdan iborat.

Tadqiqot predmeti — umumta'lim maktablarining boshlang'ich sinflarida tasviriy san'at darslarini STEAM integratsiyasi asosida tashkil etish jarayoni, uning metodik tizimi, didaktik vositalari va o'quvchilarning kognitiv-ijodiy rivojlanishiga ta'sir etuvchi pedagogik omillardir.

3-rasm

Boshlang'ich ta'limda tasviriy san'at fanini STEAM yondashuvi asosida tashkil etish bo'yicha olib borilgan tahlillar mazkur jarayonning

o‘quvchilarda fanlararo integratsiyalashgan fikrlashni shakllantirish, estetik va texnik-idrokiy kompetensiyalarni rivojlantirishdagi o‘rni tobora ortib borayotganini ko‘rsatdi. Tadqiqot davomida tasviriy san‘at darslarini STEAM tamoyillari bilan uyg‘unlashtirishning didaktik va metodik xususiyatlari, boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining yosh psixologik rivojlanishi bilan bog‘liq omillari, shuningdek, mavjud ilmiy izlanishlarda bu jarayonning qamrab olingan va yetarlicha o‘rganilmagan jihatlari aniqlab berildi. Mazkur holatlar bugungi ta‘lim amaliyotida tasviriy san‘atning integrativ imkoniyatlari yanada kengayib borayotganini, shu bilan birga STEAM asosidagi yondashuvni chuqur ilmiy tahlil qilish zarurati mavjudligini ko‘rsatadi. Tadqiqot natijalari boshlang‘ich ta‘limda mazkur yo‘nalishning nazariy-metodik asoslarini o‘rganish muhim ilmiy vazifa bo‘lib qolayotganini tasdiqlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasining “Ta‘lim to‘g‘risida”gi yangi Qonuni. // [www. Ziynet.uz](http://www.ziynet.uz). 2020 yil, 24 sentabr.
2. Н.Ростовцев. Методика преподавания изобразительного искусства в школе. -м.:изд.60 «Агар», 2000г.-234с.
3. Mamurova D. I. Amaliy bezak fanlarini o‘qitishda kompyuter grafikadan foydalanishning ahamiyati. // Innovative Science: Journal of Interdisciplinary and Contemporary Approaches. – 2024.
4. Sharipova S. “Milliy amaliy san‘at orqali o‘quvchilar ijodkorligini rivojlantirishning psixologik-pedagogik asoslari.” // Pedagogika va san‘at, №4, 2021.
5. Xoshimov, K., Tojiboyev, M. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Toshkent: O‘qituvchi, 2021.
6. Karimova, R. Boshlang‘ich sinflarda tasviriy san‘atni o‘qitish metodikasi. Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
7. UNESCO. Education for Sustainable Development and STEAM Integration. Paris: UNESCO Publishing, 2021.

